

Ples

Juri Muri v Afriki pleše Plesni Teater Ljubljana

★ ★ ★ ★ ★

Odkar je Tone Pavček pred desetletji spisal pesnitev *Juri Muri v Afriki*, širše znano kot *Čuri Muri*, ki je s hruške pal, nato pa v Afriko odpotoval, misleč, da tam ljudje brez vode in brisač žive, so jo posvojile najmlajše slovenske generacije, tudi zdajšnja, ki v plesnogledališki predstavi Ivane Djilas *Juri Muri v Afriki* pleše na spodbudo Joseja Josepha Nzobandore, pripovedovalca in animatorja lutke Jurija, je besedilo vneto dopolnjevala in nasploh navdušeno sodelovala. Četudi danes ob besedah »črnc« in »zamorec« v pesnitvi zaboli uho, to ne krati očarljivosti besedila, ki vsebuje dvojno sporočilo – da umivanje ni le nuja, ampak tudi užitek, ter da se velja sprati predsodkov do drugih in drugačnih ljudi in kultur.

V kontekstu uprizoritve vsebinsko ni vnevar, da sta dva od štirih nastopajočih – Maša Kagao Knez in Jose – temnopolta in da slednji uvodoma med stresanjem asociacij in dovtipov z občinstvom »razčisti« osnovne pojme: s pomočjo napihnjenega globusa locira črni kontinent in razjasni, da tamkaj ni le vroč žolt pesek, ampak so tudi Nil in največja svetovna jezera, da se tamkajšnji prebivalci imenujejo Afričani in ne nemara Afrikajnerji in črnci – ki prav tako ne bivajo v Črnučah ali v Črni na Koroškem – ter da v Afriki živijo zebre, sloni, kače, levi, krokodili in ne polarni in bipolarni medvedi. Tekstovnemu uvodu sledijo linearno nanizani, predvsem vizualno zvočni prizori, v katerih se *Juri Muri* srečuje z afriškimi živalmi toplih sončnih barv in vzorcev – prav takšni so kostumi nastopajočih –, ki se pojavljajo izza rjavega paravana in jih vanje kostumirana »oživljata« plesalca Maša Kagao Knez in Vito Weiss; avtorja izvrstnih mask, lutk in kostumov sta Zoran Srdić in Zala Kalan.

OCENJUJEMO -

Ne le živali, celotno »afriško dogajanje« vokalno in z uporabo inštrumentov ter predmetov, iz katerih izvablja zvok, odlično in duhovito ozvočuje Blaž Celarec, ko se mu proti koncu na afriških bobnih in slovenskem škaflu pridružijo še ostali trije, pa se pripoved ponovno tekstovno zgosti in po kopanju ter Jurijevi vrnitvi domov zaokroži s sporočilom, kot ga je v gledališkem listu ubesedila igralka in pisateljica Saša Pavček: da ni pomembna le telesna, ampak tudi notranja čistoča, ki tke pristne prijateljske vezi. Sodeč po navdušenem odzivu najmlajšega občinstva se bo *Juri Muri* še mnogokrat podal na izvrstno uprizorjeno toplo, duhovito in barvito pustolovščino.

MOJCA KUMERDEJ

Maja Delak: Kaj če Zavod Emanat Ljubljana

★ ★ ★ ★ ★

Izhodišče avtobiografskega sola *Kaj če* je obdobje, ko »ženske postanejo stare, moški pa se soočijo s krizo srednjih let«, kot omenjeno življenjsko tranzicijo na nekem mestu v predstavi ubesedi avtorica. Kdaj, če sploh, nastopi ta čas, ki tako dojet sodi med »dominantne zahodne predstave o družbeno sprejemljivih načinih bivanja« in s katerimi avtorica obračunava v enourni predstavi, je pogojeno kulturno in individualno, pri čemer je individualno tako ali drugače kulturno predelano – kot neprijetno potrebno dejstvo ali kot vsiljena predstava, vredna kritične obdelave. Jedro, okoli katerega se vrtijo avtoričini razmisleki in osebne anekdote ter besedila, pospremljeno oziroma prekinjeno z gibalnimi sekvencami, je telo, določeno s spolom in izpostavljeno kot poklicni medij, ki so se mu z leti nabrale poškodbe in ni več zmogljivo, kot je bilo nekdanj.

V vrtinčenju okoli izhodišča se znajdejo avtoričine osebne poteze, zagate, travme, projekcije,

fantazme, ki jih poskuša umeščati na raven univerzalnega in jih Maja Delak izreka bodisi sede na stolu, postavljenem v ozadju, bodisi v mikrofone, razpostavljene po odru. Njena pripoved je zgodba o zapravljenih (domnevnih) priložnostih, o zamujenih trenutkih, ki so ponujali pravo odločitev oziroma odločitev za pravo stvar, o njenem slabšem položaju v primerjavi z ostalimi, o diskontinuiteti med lastno preteklostjo – pri tem s cinično distanco, ki naj bi ustvarila duhovit učinek, uprizori svojo prvo koreografijo, ki jo je postavila s sošolkami pri trinajstih letih – in sedanjostjo ter strahom pred negotovostjo in prihodnostjo.

Zaplet tiči v sedanjosti, v kratkem stiku avtoričine biti in njenih simbolnih funkcij – umetnice, matere, partnerice, ljubimke itd., ki sproža krivdo in sram. Celo bolj kot sram, glede na to, da imamo opravka s pripovedjo, je na delu krivda, ki jo, četudi vzbuja nelagodje, kot svojo enkratnost avtorica z lahkoto vzame nase. Njena besedna in gibalna izvedba je v neprestanem krču, kar podkrepljuje zanimivo premišljeno glasbeno okolje zvočnih nanosov (Luka Princič), prek razkrivanja svojih »najintimnejših« zadreg pa Maja Delak nenehno ostaja osredotočena na svoj jaz, in, kar na nekem mestu tudi samoreflektira, se ne neha pritoževati: in potem sem ugotovila, da moram delati več, da več tipkam kot plešem, da je vojna dobra za kariero, da bi mi bilo lažje, če bi bila fant, da iritiram mlajše kolegice, če se ne obnašam letom primerno, itd. Kakorkoli že je solo *Kaj če* nepričakovano kritika dominantnih družbenih predstav, se Maja Delak ujame v eno od dominantnih potez sodobne zahodne družbe – v narcisistično masiranje lastnega ega, v katerem se neustavljivo »iskreno« pritoževanje subjekta kot žrtve lastnega spola, delovnih razmer, kulture in družbe prekriva z zapovedanim užitek samorazgaljanja.

MOJCA KUMERDEJ

Page: 18

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 407 cm2

2 / 2

